

LIJST VAN VRAGEN

De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media over de brief van 12 maart 2019 inzake de schoolkostenmonitor 2018/2019 en onderzoek naar de kosten voor tweetalig onderwijs in het vo (Kamerstukken 31 293 en 31 289, nr. 450).

De voorzitter van de commissie,
Tellegen

De Adjunct-griffier van de commissie,
Alberts

- 1 Hoeveel gemeenten hebben subsidiemogelijkheden voor ouders die de vrijwillige ouderbijdrage niet kunnen betalen?
- 2 Overweegt u een landelijke publiciteitscampagne om ouders erop te wijzen dat de vrijwillige ouderbijdrage ook echt vrijwillig is en nooit als een verplichting mag aanvoelen en bovendien nooit mag leiden tot uitsluiting van leerlingen van activiteiten en programma's die scholen aanbieden, laat staan tot het sturen van aanmaningen of het inzetten van incassobureaus?
- 3 Waarom kiest u, om segregatie en kansenongelijkheid te bestrijden, niet voor een maximering van de schoolkosten, inclusief die van de vrijwillige ouderbijdrage?
- 4 Deelt u de mening van scholen en de VO-raad dat bijvoorbeeld voor TTO-scholen¹ en technasia een uitzondering moet worden gemaakt wat betreft de mogelijkheid om leerlingen van ouders die niet (kunnen) betalen uit te sluiten, omdat anders verschraling van het aanbod dreigt of zelfs verplaatsing van dit aanbod naar privéscholen?
- 5 Wat is de reden om er niet voor te kiezen om de vrijwillige ouderbijdrage inkomensafhankelijk te maken of zelfs helemaal af te schaffen en in plaats daarvan alle scholen een extra bedrag in de lumpsum (geoormerkt voor de extra activiteiten die een school wil aanbieden en waarvoor ze zich ook financieel in haar begroting moet verantwoorden) te betalen, om zo meer recht te doen aan de plicht van de overheid om voor alle leerlingen, rijk of arm, hetzelfde onderwijs en dezelfde kansen te bieden en segregatie en ongelijkheid tegen te gaan?
- 6 Heeft u informatie over hoe vaak het voorkomt dat scholen de (vrijwillige) ouderbijdrage naar beneden bijstellen op initiatief van de medezeggenschapsraad? Zo ja, kunt u die met ons delen?
- 7 Heeft u informatie over hoe vaak het voorkomt dat scholen vrijstelling van of korting op de vrijwillige ouderbijdrage geven, of hoe vaak gemeenten of andere instanties/organisaties hiervoor subsidie verstrekken? Zo ja, kunt u deze informatie aan de Kamer doen toekomen?
- 8 Gaat u nader onderzoek (laten) doen naar het feit dat ouders vaak (aanzienlijk) hogere schoolkosten voor onderwijsbenodigdheden rapporteren dan scholen?
- 9 Gaat u maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de 2% van de basisscholen die hoge bijdragen van meer dan 227 euro vragen dat in de toekomst niet meer zullen doen?
- 10 Gaat u scholen waar sommige ouders zeer hoge bedragen kwijt zijn aan extra ondersteuning/schaduwonderwijs, daarop aanspreken?
- 11 Wat is de rol en taak van een samenwerkingsverband bij noodzakelijke extra ondersteuning voor bijvoorbeeld hoogbegaafdheid of dyslexie?
- 12 Kunt u toelichten hoeveel de schoolkosten absoluut en procentueel hoger zijn die de ouders aangeven in vergelijking met wat de scholen aangeven?
- 13 Wat zijn volgens u de mogelijke verklaringen voor de verschillen in kostenopgave tussen de ouders en de scholen?
- 14 Hoeveel scholen in het basis- en voortgezet onderwijs vragen in verband met een leerlingpopulatie met overwegend onvoldoende draagkrachtige ouders helemaal geen ouderbijdrage?
- 15 Op welke manieren spreekt de onderwijsinspectie scholen die hoge ouderbijdragen vragen aan op het effect dat deze scholen hiermee de segregatie in het onderwijs versterken?

- 16 Hoeveel zou het opleveren in termen van onderwijsrendement als voortaan alle scholen voor basis- en voortgezet onderwijs een budget zouden krijgen om elk kind dat huiswerkbegeleiding nodig heeft op school dat extra steuntje in de rug te bieden, zodat de mogelijkheid van huiswerkbegeleiding niet langer afhankelijk is van de toevallige mazzel dat de ouders zich de kosten daarvan kunnen veroorloven?
- 17 Wat gaat u doen om scholen aan te spreken die leerlingen van ouders die de vrijwillige ouderbijdrage niet betalen, uitsluiten van activiteiten of zelfs gebruik maken van aanmaningen en/of een incassobureau richting die ouders?
- 18 Welke mogelijkheden ziet u om te voorkomen dat voor sommige ouders/leerlingen de hoogte van de kosten van invloed is op de schoolkeuze?
- 19 Zijn er overeenkomsten te ontdekken tussen de scholen die leerlingen uitsluiten van activiteiten als de vrijwillige ouderbijdrage niet is betaald? Bijvoorbeeld locatie? Type ouder? Type schoolleider? Eenpitter of groter bestuur? Denominatie?
- 20 Kunt u toelichten wat het beleid is geweest rondom vrijwillige ouderbijdrage sinds de laatste monitor² op primair onderwijs, voortgezet onderwijs en mbo³?
- 21 Kunt u uiteenzetten wat het beleid gaat zijn rondom de vrijwillige ouderbijdrage in de komende vijf jaar in primair onderwijs, voortgezet onderwijs en mbo?
- 22 Kunt u toelichten waarom bijna 40% van de ouders binnen het primair onderwijs niet geïnformeerd zijn over het vrijwillige karakter van de ouderbijdrage en het zelfs als verplicht ervaren? Wat gaat u eraan doen om dit te verbeteren?
- 23 Kunt u uiteenzetten in een schema hoeveel de totale kosten gestegen of gedaald zijn per jaar in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs sinds de laatste schoolkostenmonitor?
- 24 Kunt u toelichten waarom ouders met kinderen in het havo of het vwo gemiddeld meer schoolkosten maken dan ouders met kinderen in het vmbo, ook met betrekking tot het tweetalig onderwijs en ICT-benodigdheden? Wat is het effect hiervan op de kansgelijkheid binnen het onderwijs en de toegankelijkheid van het onderwijs?
- 25 Kunt u aan de hand van informatie uit schoolgidsen absoluut en percentueel gegevens aanbieden en weergeven hoeveel de kosten van de vrijwillige ouderbijdrage binnen het voortgezet onderwijs gestegen zijn en waardoor?
- 26 Kunt u verheldering geven hoe het kan dat de gemiddelde ouderbijdrage binnen het voortgezet onderwijs per ouder is gestegen en dus de gemiddelde kosten per ouder ook, terwijl juist meer ouders de vrijwillige bijdrage betalen?
- 27 Kunt u toelichten hoeveel scholen op basis van een vrijwillige ouderbijdrage extracurriculaire activiteiten en programma's, zoals TTO, organiseren zonder kinderen uit te sluiten van deelname en hoe deze scholen dat doen?
- 28 Hoe verklaart u het dat de schoolkosten voor vwo en havo hoger zijn dan voor het vmbo?
- 29 Gaat u maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat vo⁴-scholen in de toekomst geen vrijwillige ouderbijdrage van meer dan 200 euro kunnen vragen?
- 30 Is het gebruiken van (een deel van) de vrijwillige ouderbijdrage op TTO-scholen voor professionalisering van docenten niet strijdig met het feit dat voor scholing/professionalisering al geld in de cao van leraren is gereserveerd?

- 31 Wat kunt u doen om ervoor te zorgen dat alle ouders van leerlingen in het voortgezet onderwijs kennis hebben van de hoogte van de vrijwillige ouderbijdrage en de besteding ervan?
- 32 Hoe gaat u ervoor zorgen dat vanaf heden nooit meer leerlingen in het voortgezet onderwijs verstoken blijven van buitenlandse reizen en excursies vanwege de kosten?
- 33 Vallen extra onderwijsprogramma's zoals topsporttalentscholen, tweetalig onderwijs en technasia volgens uw ministerie onder de extracurriculaire onderdelen?
- 34 Wat gebeurt er met deze extracurriculaire profilering als een school hier geen bijdrage meer voor mag vragen?
- 35 Hoeveel scholen hebben een specifieke regeling om leerlingen die vanwege de hoogte van de excursiekosten niet mee kunnen, toch mee te kunnen laten gaan?
- 36 Is bekend welk percentage ouders de bijdrage voor excursies wel kan betalen, maar dit uit principe niet doet en is bekend welk percentage ouders de bijdrage voor excursies niet kan betalen?
- 37 Mag, bijvoorbeeld in het kader van TTO, de ouderbijdrage worden besteed aan professionaliseren van docenten?
- 38 Wat zijn de concrete stappen die u wil gaan zetten om ervoor te zorgen dat de 7% van leerlingen in het vo die niet mogen deelnemen aan reizen of excursies vanwege de kosten van deze activiteiten, toch mee kunnen gaan?
- 39 Welke mogelijkheden ziet u om ervoor te zorgen dat scholen met TTO ouders beter informeren over voorzieningen voor ouders die de kosten hiervoor niet kunnen betalen?
- 40 Welke overwegingen liggen eraan ten grondslag dat de schoolboeken voor mbo'ers die nog geen startkwalificatie hebben behaald voor rekening van de mbo'ers zelf (of hun ouders) komen en niet gratis worden verstrekt zoals het geval is in het voortgezet onderwijs? Is het kosteloze onderwijs waarvan sprake is in artikel 13 tweede lid van het Internationaal Verdrag op het gebied van Economische, Sociale en Culturele rechten (IVESC) niet van toepassing op deze jongeren? Welke definitie van secundair onderwijs ligt ten grondslag aan dit onderscheid ten opzichte van hun leeftijdgenoten in de bovenbouw van havo en vwo?
- 41 Welke stappen wilt u nemen om betere voorlichting te bieden aan de 73% van ouders binnen het vo die niet weten dat er een voorziening is voor het niet kunnen betalen van de ouderbijdrage voor TTO en aan de 77% die de bijdrage als verplicht ervaren?
- 42 Kunt u toelichten waarom er zulke grote verschillen zijn in de kosteninschatting van ouders en scholen in het middelbaar beroepsonderwijs?
- 43 Kunt u verklaren waarom de instellingen een bedrag rapporteren omtrent de kosten van ICT-benodigdheden dat tot 10x kleiner is dan wat de ouders aangegeven te betalen op het mbo?
- 44 Kunt u toelichten waarom in het mbo 22% van de instellingen een vrijwillige bijdrage vraagt tegenover 96% in het vo en waarom er zo'n groot verschil is in het vragen van een vrijwillige ouderbijdrage?
- 45 Welke activiteiten worden bedoeld met: «het niet betalen van de vrijwillige ouderbijdrage mag geen reden zijn voor uitsluiting van activiteiten die onder verantwoordelijkheid van een school worden georganiseerd»? Valt het LOOT-onderwijs of DAMU-onderwijs ook hieronder?
- 46 Wat is de verwachting voor de lange termijn medaillekansen voor TeamNL als er geen bijdrage meer voor LOOT mag worden gevraagd?

- 47 Is bekend welk percentage talentvolle topsporters dan minder kans maakt op het maken van de stap naar de absolute top? Welk percentage valt dan vroegtijdig uit ten opzichte van de huidige situatie?
- 48 Welke stappen wilt u ondernemen om ervoor te zorgen dat de vrijwilligheid van de vrijwillige ouderbijdrage ook expliciet wordt gehanteerd? Welke handvatten voor ouders verwacht u van de PO-Raad en de VO-raad als uitwerking van de gedragscode?
- 49 Kan u toelichten welk effect het servicedocument over de overeenkomst over de schoolkosten op het mbo hebben?
- 50 Waar worden vrijwillige bijdragen in het mbo voor gebruikt?
- 51 Onder welke voorwaarden mogen scholen inzake de ICT-middelen ten opzichte van leerlingen een «bring your own device-policy» voeren en daarom de leerlingen nauwelijks computers ter beschikking stellen? Op welke manieren ziet de onderwijsinspectie erop toe dat scholen zich ook aan deze voorwaarden houden?
- 52 Wat doet de onderwijsinspectie met individuele signalen van Stichting Leergeld over schoolkosten die zozeer oplopen dat deze een bedreiging vormen voor de toegankelijkheid van het funde-rend onderwijs en het streven dat alle kinderen een startkwalifica-tie kunnen behalen?
- 53 Hoe zijn extracurriculaire activiteiten te bekostigen als er geen bijdrage meer voor gevraagd mag worden? Ten koste van welke andere activiteiten gaat dit dan binnen school? Wordt er dan bezuinigd op leraren? Gebouwen? Werkdruk?
- 54 Waarom maken de VO-raad en de MBO Raad niet gelijksoortige afspraken met hun achterbannen om de tweedeling in de klas en uitsluiting van kinderen sterk te doen afnemen als de PO-Raad heeft gedaan?
- 55 Hoeveel mbo-instellingen hebben het servicedocument op dit moment geïmplementeerd?
- 56 Hoeveel mbo-instellingen hebben het servicedocument op dit moment nog niet geïmplementeerd?
- 57 Wanneer volgen er sancties voor mbo-instellingen die het servicedocument niet hebben geïmplementeerd?
- 58 Welke sancties volgen er voor mbo-instellingen die op dit moment het servicedocument nog niet hebben geïmplementeerd?
- 59 Kun u een overzicht geven van waarvoor de vrijwillige bijdrage wordt ingezet en hierbij aangeven of er een correlatie is tussen de hoogte van de gevraagde bijdrage en het aanbod aan extracurricu-laire activiteiten?
- 60 Is bekend hoeveel leerlingen worden uitgesloten van schoolactivi-teiten in het po⁵ en vo als de vrijwillige ouderbijdrage niet wordt betaald? Is bekend op hoeveel scholen dit gebeurt?
- 61 Is sinds de invoering van het instemmingsrecht van de MR⁶ op de vrijwillige ouderbijdrage, deze bijdrage lager geworden?
- 62 Is bekend of door de MR de vrijwillige ouderbijdrage wordt bijgesteld? Hoe vaak gebeurt dit?
- 63 Is er een correlatie tussen de hoogte van de ouderbijdrage die ouders betalen en de hoogte van hun inkomen?
- 64 Kunt u meer inzichten geven in de uiteenlopende kosten voor bijles, huiswerkbegeleiding of examentraining (schaduwonderwijs) tussen de 29 euro op het vmbo tot 64 euro op het havo die ouders maken ondanks dat het de taak van de scholen is volgens de huidige wet- en regelgeving om dit te betalen, en waarom er zo'n groot verschil zit tussen onderwijsniveaus?
- 65 Kunt u absolute cijfers geven over hoeveel van de ouders van kinderen in het vo de school kosten te hoog, te laag of noch hoog, noch laag vinden?

- 66 Kunt u toelichten hoeveel van de stijging van de totale kosten in alle andere leerweg-niveau-combinaties sinds de vorige meting, behalve BOL⁷-opleidingen niveau 1 en 2, zit in ICT-kosten (procentueel en absoluut)?
- 67 Kunt u uiteenzetten in percentages en absolute cijfers hoeveel van de scholen in het primair onderwijs een zeer hoge ouderbijdrage vragen en hoeveel scholen aan ouders vragen om een extra aanvullende bijdrage te doen?
- 68 Kunt u verder toelichten waarom het overzicht van kosten binnen het po niet transparant is en welke stappen u wilt gaan zetten om het transparanter te maken?
- 69 Kunt u bevestigen dat van de ondervraagde ouders met een laag inkomen (minder dan 1.600 euro netto per maand) 32% zegt dat de schoolkosten een grote tot zeer grote rol hebben gespeeld bij de keuze van een opleiding? Kunt u een schatting maken over hoeveel leerlingen dit gaat?
- 70 Klopt het dat ruim 6% van de ouders geen vrijwillige ouderbijdrage betaalt in het po? Is bekend wat de beweegredenen zijn?
- 71 Klopt het dat 10% van de ouders in vo geen vrijwillige ouderbijdrage heeft betaald? Is bekend wat hiervoor de beweegredenen zijn?
- 72 Wat valt er nu onder «kosten voor school» en waarvoor mag een vrijwillige ouderbijdrage worden aangewend?
- 73 Hoeveel procent van de BBL⁸-studenten krijgen een reiskostenvergoeding van hun werkgever?
- 74 Welke verklaring heeft u voor de daling van de reiskosten van BBL-studenten voor het openbaar vervoer in 2018–2019 ten opzichte van 2015–2016?
- 75 Hoe kan het dat niet alle mbo-instellingen bekend zijn met het servicedocument schoolkosten?
- 76 Hoe kan het dat de betrokkenheid van ouders en studenten bij de besluitvorming over schoolkosten bij 58% onbekend is?
- 77 Welke maatregelen gaat u treffen om de bekendheid van de betrokkenheid van ouders en studenten bij de besluitvorming over schoolkosten te vergroten?
- 78 Bestaan er subsidieregelingen waarmee docenten zich kunnen professionaliseren?
- 79 Welk totaalbedrag wordt door ouders geïnvesteerd in het onderwijs voor hun kinderen bij tweetalig onderwijs?
- 80 Is bekend of ouders met een hoger inkomen vaker kiezen voor concepten met hogere ouderbijdrage als TTO?
- 81 Kunt u ook percentages en absolute cijfers geven van de rol van de ouderbijdrage bij keuze voor TTO op het havo en vmbo?
- 82 Hoe wilt u een selectie-effect tegengaan waarbij ouders kijken naar de ouderbijdrage voor TTO en/of ICT-benodigdheden, terwijl er (niet bekende) voorzieningen zijn voor ouders die TTO en/of ICT benodigdheden niet kunnen betalen?
- 83 Kunt u nader toelichten hoe en hoeveel (procentueel en in absolute cijfers) ouders van vmbo- en havoleerlingen de kosten van TTO als een belemmering ervaren en meenemen in hun beslissing of hun kind wel of niet deel gaat nemen aan tweetalig onderwijs?

84 Kunt u uiteenzetten welke stappen u wilt ondernemen en hoe u deze problemen wilt aanpakken?

¹ TTO: tweetalig onderwijs

² Kamerstuk 34 300-VIII, nr. 155

³ Mbo: middelbaar beroepsonderwijs

⁴ Vo: voortgezet onderwijs

⁵ Po: primair onderwijs

⁶ MR: medezeggenschapsraad

⁷ BOL: Beroeps Opleidende Leerweg

⁸ BBL: Beroeps Begeleidende Leerweg